

MÅLOPPNÅELSE I HENHOLD TIL OPPDRAGSBREV

—
Måloppnåelse i henhold til oppdragsbrev Side 22
Ressursregnskap 2016 Side 26

MÅLOPPNÅELSE I HENHOLD TIL OPPDRAGSBREV

Det viser til "Oppdragsbrev til Petoro AS for 2017", samt plan for virksomheten til Petoro AS. Nedenfor gjengis målene fra oppdragsbrevet og Petoros ivaretagelse av disse.

IVARETAGELSE AV STATENS DIREKTE DELTAKERANDELER

Petoro skal være en aktiv partner som gjennom helhetsvurderinger skal bidra til å maksimere verdien av SDØE-porteføljen. Arbeidet skal orienteres mot områder og oppgaver der selskapet med basis i porteføljen, og i samspill med øvrige aktører på norsk kontinentalsokkel, i særlig grad kan bidra til å sikre og øke verdiene i porteføljen, hensyntatt statens samlede økonomiske interesser. Petoro skal bidra til effektiv og lønnsom utbygging og drift samt sikkerhet for mennesker og miljø.

OPERASJONELLE MÅL

"Petoro skal utarbeide operasjonelle mål med hensyn til å opprettholde en høy produksjon i 2017"

Styringsparametere: Volumtall. Forklaring og utvikling over tid.

Total produksjon var 1,110 millioner fat oljeekvivalenter (o.e.) per dag, tilnærmet 7 prosent høyere enn i 2016.

Gassproduksjonen var på rekordhøyt nivå i 2017 og nådde 41,3 milliarder Sm³. Økningen i forhold til 2016 var på 13 prosent og skyldes hovedsakelig økt bruk av fleksibel gassproduksjon for å utnytte høyere priser.

Væskeproduksjonen var 23,1 millioner Sm³ o.e. (398 kboed). Naturlig produksjonsfall fra eksisterende brønner gjør at væskeproduksjonen ble nærmere tre prosent lavere enn i 2016. Modne felt har et naturlig produksjonsfall. Økt antall nye brønner per år og høyere regularitet har de siste årene motvirket produksjonsfallet. Med omtrent samme antall nye brønner og regularitet i 2017 som i 2016 har derfor produksjonen falt dette året.

Utover ordinær lisensoppfølging der operatør og partnere fastlegger produksjonsmål og operatør utfordres på avvikshåndtering og kompenserende tiltak, har Petoros innsats vært spesielt rettet mot å ferdigstille nye brønner. Dette er et viktig virkemiddel for å få gjennomført det planlagte brønnprogrammet og for å opprettholde høy produksjon.

"Petoro skal utarbeide operasjonelle mål med hensyn til å effektivisere felt i drift"

Styringsparametere: Sammensetning og utvikling i driftskostnader og investeringer.

Kostnadseffektivisering i lisensene har også i 2017 vært en viktig del av Petoros arbeid. Innsatsen har spesielt vært rettet mot boring, samt drift og vedlikehold.

Behovet for effektivisering og kostnadsreduksjoner innenfor området boring og brønn har vært en viktig sak for Petoro gjennom flere år. Petoro har fulgt utviklingen i boretakt på ti faste installasjoner på fem utvalgte felt i porteføljen. Fra 2014 til 2015 ble gjennomsnittlig boretid og borekostnader halvert. Resultatet kan i hovedsak tilskrives økt boreeffektivitet, forenkling av brønndesign og økt tilgjengelighet av boreanlegget. Siden 2015 har utviklingen i boretid og borekostnader flatet ut og er i 2017 på nivå med de foregående to år.

Feltkostnadene for felt i produksjon fortsetter å falle. Etter å ha oppnådd store kostnadsreduksjoner de siste årene har effekten imidlertid avtatt og feltkostnadene i 2017 var fire prosent lavere enn i 2016. Petoros innsats har vært rettet mot å tilse til tiltakene som iverksettes for å redusere kostnader er bærekraftige og innebærer en reell

effektivisering og ikke svekkelse av anleggenes integritet på lengre sikt.

Petoro har også arbeidet for å øke konkurransekräften i porteføljen, og lisensene har oppnådd gjennomgående forbedringer innenfor alle områdene i verdikjeden. For eksempel var de store kostnadsreduksjonene som ble oppnådd gjennom optimalisering av utbyggingskonseptene frem til konseptvalg for Snorre og Johan Castberg, avgjørende for prosjektenes lønnsomhet og at det kunne tas investeringsbeslutninger i 2017. Selv med reduserte kostnader er utvinnbare ressurser for disse prosjektene opprettholdt, noe som demonstrerer en betydelig forbedring av konkurransekräften.

Påløpte kostnader til investeringer i 2017 var 25,5 milliarder kroner, som er om lag 3 milliarder kroner lavere enn året før. Reduksjonen skyldes hovedsakelig lavere investeringer i produksjonsboring som følge av redusert boreaktivitet på tre felt.

"Petoro skal utarbeide operasjonelle mål med hensyn til ivaretagelse av sikkerhet og miljøhensyn"

Styringsparametere: Alvorlige hendelser (frekvens) og CO₂-utslipp (tonn). Forklaring og utvikling over tid.

HMS-resultatene for 2017 viser en positiv utvikling sammenlignet med året før, men antall tilløp til alvorlige hendelser og personsaker er fremdeles for høyt. Alvorlig hendelsesfrekvens (antall alvorlige hendelser per million arbeidstimer) gikk ned fra 1,0 i 2016 til 0,7 i 2017. Personskadefrekvensen (antall personsaker per million arbeidstimer) er på samme nivå som året før og resultatet ble 4,2 i 2017 mot 4,1 i 2016.

Det har ikke blitt registrert alvorlige utslipp til sjø i 2017.

Petoro har i 2017 vært spesielt opptatt av risikovurderinger i et storulykkeperspektiv knyttet til effekter fra effektiviseringstiltakene i lisensene. Petoro har også i 2017 gjennomført flere ledelsesbesøk med fokus på helse, miljø og sikkerhet på utvalgte felt og landanlegg.

Utover virksomheten på norsk sokkel erfarte Petoro, som rettighetshaver i Martin Linge-prosjektet, den tragiske ulykken på Samsungs verft i Sør-Korea 1. mai 2017 hvor 6 mennesker omkom og 25 ble skadet. Ulykken er en kraftig påminnelse om viktigheten av å håndtere storulykkerisiko tilknyttet alle deler av vår virksomhet.

Petoro har i 2017 fulgt opp CO₂-utslipp fra 8 felt. Utslippene ble 2,21 millioner tonn, en reduksjon på 1,3 prosent i forhold til 2016. Utslippene har variert gjennom året og har i stor grad vært påvirket av driftsforstyrrelser og faking, særlig på Snøhvit. En viktig observasjon har vært at variasjonene i driftsregularitet overskygger effekten av energieffektiviseringstiltak. Petoro har arbeidet med å øke kompetanse innen klima og miljø i 2017 og CO₂-utslippsmålet har bidratt til økt innsikt i de forhold som har betydning for feltenes CO₂-utslipp og gjort selskapet bedre i stand til å sette klimaperspektivet på lisensenes agenda.

PRIORITERTE MÅL OG OPPGAVER FOR 2017

Prioriterte mål og oppgaver knytter seg til større pågående forretningsmessige prosesser i industrien der Petoro gjennom sin deltakelse kan sikre og øke verdiene i SDØE-porteføljen.

“Petoro skal bidra til å realisere prosjekter for økt utvinning i modne felt, herunder feltene Snorre, Heidrun, Oseberg og Troll.”

Styringsparametre: Initiativ, tiltak og arbeid

som er iverksatt av Petoro og oppnådde resultater og effekt disse har hatt.

I tråd med strategien om å realisere verdiene i modne felt, har Petoro i 2017 rettet spesiell innsats mot feltene Snorre og Troll, samt mot brønmodning på utvalgte felt.

På Snorre-feltet har Petoro vært en aktiv pådriver gjennom mange år for å realisere ytterligere lønnsomme reserver. Innsatsen har hovedsakelig vært rettet mot å styrke reservepotensialet gjennom omfattende reservoartekniske studier. I desember 2017 besluttet lisensen å investere i et videreutviklingsprosjekt som består av 6 havbunnsrammer tilrettelagt for 24 nye brønner. Søknad om godkjenning av endret PUD for videreutviklingen av Snorre-feltet ble i desember sendt til Olje- og energidepartementet. Forventet produksjonsoppstart er i 2021, og prosjektet vil bidra til betydelige økte verdier fra Snorre-feltet.

Også på Heidrun-feltet har Petoro over lengre tid gjennomført egne reservoartekniske studier for å bidra til forbedret lønnsomhet av tiltak for videre utvikling. I 2017 tok lisensen investeringsbeslutning på fase 1 av Heidrun Subsea Extension-prosjektet. Prosjektet omfatter bygging av et nytt produksjonsrør og oppgradering av undervannsutstyret i den nordlige delen av feltet. Dette muliggjør boring av 11 nye brønner som vil gi betydelig økt verdi fra Heidrun.

Troll-feltet står overfor viktige beslutninger knyttet til videre utvikling av feltet. Petoro har gjennom 2016 og 2017 vært aktivt engasjert i å bidra til at arbeidet med Troll fase 3-prosjektet vil sikre en mest mulig helhetlig og fleksibel videreutvikling. Innsatsen har hovedsakelig vært rettet mot å sikre forståelse av effekt på oljeproduksjonen gjennom omfattende reservoartekniske studier. Investeringsbeslutning forventes våren 2018, og oppstart i 2021.

Etter en skuffende letebrønn på Oseberg i 2016, har Petoro vært en aktiv pådriver for å revitalisere Oseberg Future Development-2-prosjektet. Innsatsen har vært rettet mot å identifisere flere bore mål for å øke utvinningsgraden i den sørlige delen av feltet. Videre har Petoro fått gjennomslag for et brønkonsept som kombinerer produksjonsboring med en kostnadseffektiv leteforlengelse for å avdekke ressursgrunnet i Oseberg Future Development- 3 området.

“Petoro skal være en pådriver for nye brønsmål, utnyttelse av riggekapasitet og etablering av forretningsløsninger for videreutvikling av feltene, inkludert eventuelle muligheter for innfasing av nærliggende funn.

Styringsparametre: Initiativ, tiltak og arbeid som er iverksatt av Petoro og oppnådde resultater og effekt disse har hatt.

På de modne feltene vil det i lang tid fremover være stort behov for boring av nye brønner for å realisere verdipotensialet. Boreeffektiviteten har økt og det bores stadig flere brønner. Det har imidlertid ikke blitt modnet frem mange nok nye brønsmål de siste årene, noe som også har medført en usikkerhet knyttet til fremtidig utnyttelse av riggekapasiteten.

Ut fra dette har Petoro i 2017 vært pådriver for at lisensene skal øke porteføljen av havbunnsbrønner på de modne feltene, og Petoro har satt temaet brønmodning på dagsorden i flere lisenser. På utvalgte felt har Petoro gjennomført egne studier for å kartlagt potensialet for nye havbunnsbrønner. Gjennom dette arbeidet har Petoro identifisert mange nye bore mål og presentert disse for operatøren. Dette har bidratt til en betydelig økning i antall konkrete fremtidige brønsmål i lisensene.

Petoro har i de siste årene jobbet frem helhetlige businesscase for videreutvikling av felt. I 2017 har Petoro eksempelvis vært pådriver for å etablere businesscase for oppgradering

av prosesseringskapasiteten på Oseberg som ivaretar lisensenes eget behov for videre feltutvikling, men også prosesseringsbehovet til andre funn i området som ønsker å benytte infrastrukturen. Petoro har i denne sammenheng vært pådriver for å bore en avgrensingsbrønn for å avklare ressursgrunnlaget i den nærliggende Tune lisensen.

“Petoro skal bidra til en robust og helhetlig utvikling av Sverdrup-feltet som ivaretar muligheten for tiltak for økt utvinning og realisering av tilleggsressurser.”

Styringsparametre: Initiativ, tiltak og arbeid som er iverksatt av Petoro og oppnådde resultater og effekt disse har hatt.

Petoro er sterkt engasjert som partner i Johan Sverdrup-feltet, hvor fase 1 av prosjektet er i gjennomføringsfasen med to plattformer under bygging i Sør-Korea og to i Norge. Det bygges også et eget anlegg ved Kårstø for å forsyne feltet med strøm fra land.

I tillegg til å følge opp gjennomføringen av fase 1, har Petoro i 2017 hatt innsats knyttet til forberedelser for investeringsbeslutning i 2018 for fase 2 av prosjektet. Johan Sverdrup har også i 2017 hatt en positiv kostnadsutvikling, som bidrar til å styrke prosjektets lønnsomhet. Johan Sverdrup har nå en utbyggingsløsning i tråd med konseptvalget, robust undervannsløsning der flere brønner kan legges til om nødvendig og der det er etablert et godt grunnlag for langsiktig reservoarstyring gjennom god seismisk dekning.

Petoro skal arbeide for økt forståelse av ressursgrunnlaget i Castberg og Wisting i Barentshavet.

Styringsparametre: Initiativ, tiltak og arbeid som er iverksatt av Petoro og oppnådde resultater og effekt disse har hatt.

I 2017 har Petoro hatt spesiell fokus på å etablere et business-case for mulig permanent reservoarmonitorering (PRM)

for Johan Castberg for å robustgjøre det totale ressursgrunnlaget. Videre har Petoro gjort egne vurderinger av hva som er forventningsrett ressurs- og kostnadsestimat for Johan Castberg og lagt frem sitt syn i lisensen for å få dette reflektert i Plan for utbygging og drift som ble sendt til Olje- og energidepartementet i desember 2017. For Wisting har Petoro i 2017 hatt spesiell fokus på å etablere en robust dreneringsstrategi med trykkstøtte for å maksimere det totale ressursgrunnlaget som kan utvinnes fra feltet. Petoro har vært en pådriver i lisensen for å få dokumentert en gjennomførbar dreneringsstrategi i forkant av DG1 beslutning. Lisensen har klart å demonstrere at vanninjeksjon er gjennomførbar, selv om det er flere risikoaspekter ved dette som det må jobbes videre med. DG1 beslutning er planlagt i 2018.

Petoro skal bidra til en utvikling av Castberg som sikrer verdier, samt ivaretar mulighetene for fremtidig utvikling.

Styringsparametre: Initiativ, tiltak og arbeid som er iverksatt av Petoro og oppnådde resultater og effekt disse har hatt.

Johan Castberg-prosjektet har vært gjennom omfattende endringer og kostnadsforbedringer, hvor Petoro har vært spesielt opptatt av å ivareta mulighetene for nye lønnsomme tilleggsvolumer i driftsfasen av feltet. Endringsarbeidet som er gjort av operatøren Statoil sammen med leverandørene har gitt svært gode resultater og resultert i en betydelig lønnsomhetsforbedring for prosjektet.

Sammen med de øvrige partnerne i Johan Castberg-lisensen tok Petoro i desember 2017 investeringsbeslutning og påfølgende innsendelse av søknad om godkjenning av PUD for Johan Castberg-prosjektet, som omfatter 10 havbunnsrammer, to satellitter og ett produksjonsskip.

Petoro skal arbeide for bruk av ny teknologi og innovasjon for effektivisering av aktivitetene i utvinningstillatelsene.

Styringsparametre: Initiativ, tiltak og arbeid som er iverksatt av Petoro og oppnådde resultater og effekt disse har hatt.

Petoro opptre i lisenssaker som pådriver for tidlig teknologianvendelse. Fokus er rettet inn mot fem områder: Aktiv reservoar-utvikling, avanserte utvinningsmetoder (EOR), økt boretakt og reduserte brønnekostnader, havbunnsprosessering og utslipp til luft. Petoro jobber for å få inn teknologiretning og initiativ i lisensenes planer og budsjetter, samt etterspør business case/forretningsplaner. I 2017 har innsatsen spesielt vært rettet mot bruk av neste generasjons metoder og modeller for reservoarsimulering på Troll, Johan Sverdrup og Snorre, bruk av 4D seismikk på Johan Sverdrup og Johan Castberg, bruk av digitalisering for økt boreeffektivitet generelt og spesielt på Oseberg, samt at kompresjon vurderes som del av videreutviklingen på Ormen Lange og Snøhvit.

OVERVÅKING AV STATOILS AVSETNING AV STATENS PETROLEUM

Petoro skal overvåke at Statoil utfører avsetningen av statens petroleum sammen med sin egen i samsvar med avsetningsinstruks gitt til Statoil ASA, herunder bidra til en rettmessig fordeling av inntekter og kostnader.

“Overvåke avsetningen av statens petroleum med oppmerksomhet på endret markedssituasjon samt saker av stor verdimessig betydning eller av prinsipiell karakter.”

Styringsparametre: Hvilke initiativ og aktiviteter som er gjennomført og hvilke hensyn som er lagt til grunn for selskapets prioriteringer. Hvilke resultater som er oppnådd gjennom aktivitetene og hvilke verdimessige effekter disse har hatt.

“Gode oppfølgingssystemer for overvåkingen av avsetningen av statens petroleum i henhold til avsetningsinstruksen”

Styringsparametere: Følge opp at Statoil fremlegger nødvendig dokumentasjon for etterlevelse av ansvaret under avsetningsinstruksen. Gode interne rutiner for utøvelsen av påserollen.

All olje og NGL fra porteføljen selges til Statoil. SDØEs naturgass avsettes av Statoil sammen med Statoils egen naturgass som en samlet portefølje for statens regning og risiko. Petoro har som oppgave å overvåke at Statoil utfører avsetningen av statens petroleum sammen med sin egen i samsvar med avsetningsinstruks gitt til Statoil ASA. Målsettingen i avsetningsinstruksen er å oppnå en høyest mulig verdi for Statoils og statens petroleum og sikre en rettmessig fordeling av den samlede verdiskaping. I dette arbeidet konsentrerer Petoro innsatsen om Statoils avsetningsstrategi, saker med stor verdi, samt saker av prinsipiell og insentivmessig karakter.

I 2017 har Petoro prioritert å følge opp videreutviklingen av Statoils oppfølgingssystem for avsetningen for å sikre at nødvendige rutiner er på plass, herunder for det nye formelverket for LPG som ble innført fra 2017. Selskapet er opptatt av at produktene blir avsatt i de markeder hvor høyest pris kan oppnås. I denne sammenheng er optimal utnyttelse av kapasitet og fleksibilitet i produksjonsanlegg og infrastruktur av stor betydning. Selskapet er i dialog med Olje- og energidepartementet om enkelte avklaringer i avsetningsinstruksen.

Det har blitt gjennomført utvalgte kontroller for å sikre at SDØE får sin rettmessige andel av kostnader og inntekter relatert til avsetningen.

ØKONOMISTYRING

“Petoro skal;

- ivareta god økonomistyring og kontroll av SDØE i samsvar med Økonomiregelverket i staten og instruks for økonomistyring av SDØE
- utarbeide og følge opp budsjett og prognoser, forstå regnskapsføring og foreta periodiske avviksanalyser og rapportering av SDØEs finansielle tilstand og utvikling.
- sikre gode avstemmingsrutiner og oppfølging av at operatørene overholder fristen satt for innrapportering av revisoruttalelser.”

Petoro har i 2017 ivaretatt god økonomistyring og kontroll av SDØE i samsvar med Økonomiregelverket i staten og instruks for økonomistyring av SDØE.

Petoro har videre utarbeidet og fulgt opp budsjett og prognoser, stått for regnskapsføring og foretatt periodiske avviksanalyser og rapportering av SDØEs finansielle tilstand og utvikling i henhold til frister som er spesifisert i Oppdragsbrevet. Petoro har også sikret gode avstemmingsrutiner og fulgt opp at operatørene overholder fristene som er satt for innrapportering av revisoruttalelser.

Selskapet fikk også for 2016 ren beretning fra Riksrevisjonen.

RESSURSREGNSKAP 2017

Vedlagte tabeller viser gjenværende reserver for ressurskategoriene 1 til og med 3 samt ressurser for ressurskategoriene 4 til og med 8.

Ressurskategori 1 til 8		Gjenværende utvinnbare ressurser		
		Olje, NGL og kondensat mill Sm ³	Gass mrd Sm ³	Olje-ekvivalenter mill Sm ³
RK 1-3	Reserver	256,7	677,6	934,3
RK 4	Ressurser i planleggingsfasen	40,6	35,0	75,6
RK 5	Utvinning sannsynlig men uavklart	37,6	42,6	80,2
RK 6	Utbygging lite sannsynlig	7,5	8,2	15,7
RK 7	Ressurser i nye funn som ikke er evaluert og mulige framtidige tiltak for økt utvinning	59,9	56,7	116,5
RK 8	Prospekt	19,7	15,2	34,9
Sum		422	835	1257

Felt	Opprinnelig utvinnbare reserver			Gjenværende reserver		
	Olje og NGL* mill Sm ³	Gass mill Sm ³ o.e.	Olje-ekvivalenter mill Sm ³ o.e.	Olje og NGL mill Sm ³	Gass mill Sm ³ o.e.	Olje-ekvivalenter mill Sm ³ o.e.
Atla	0,10	0,42	0,52	0,04	0,03	0,07
Draugen	73,08	0,80	73,88	3,82	0,00	3,82
Dvalin	0,30	6,28	6,58	0,30	6,28	6,58
Ekofisk	28,86	7,95	36,81	4,01	0,62	4,64
Eldfisk	7,25	2,18	9,43	1,27	0,13	1,41
Embla	0,68	0,28	0,95	0,08	0,06	0,14
Flyndre	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gimle	0,93	0,34	1,27	0,14	0,13	0,27
Gjøa	8,80	11,22	20,02	2,05	4,04	6,09
Grane	42,76	0,00	42,76	10,18	0,00	10,18
Gullfaks	115,51	6,92	122,43	4,39	0,00	4,39
Gullfaks Sør	25,40	25,93	51,34	5,96	10,18	16,14
Heidrun	115,91	26,28	142,18	23,89	15,45	39,34
Heimdal	1,34	9,24	10,58	0,00	0,07	0,07
H-Nord	0,08	0,00	0,08	0,01	0,00	0,01

Felt	Opprinnelig utvinnbare reserver			Gjenværende reserver		
	Olje og NGL* mill Sm ³	Gass mill Sm ³ o.e.	Olje- ekvivalenter mill Sm ³ o.e.	Olje og NGL mill Sm ³	Gass mill Sm ³ o.e.	Olje- ekvivalenter mill Sm ³ o.e.
Johan Castberg	17,74	0,00	17,74	17,74	0,00	17,74
Johan Sverdrup	53,35	1,58	54,93	53,35	1,58	54,93
Kristin	7,17	5,70	12,87	0,79	0,87	1,66
Kvitebjørn	15,70	29,17	44,88	4,14	7,25	11,39
Maria	9,42	0,69	10,12	9,42	0,69	10,12
Martin Linge	4,43	7,72	12,15	4,43	7,72	12,15
Norne	52,13	6,83	58,97	2,57	2,92	5,49
Ormen Lange	7,07	111,91	118,98	2,13	42,39	44,52
Oseberg	142,80	37,96	180,76	9,21	21,43	30,65
Oseberg Sør	23,55	7,19	30,74	4,61	3,46	8,07
Oseberg Øst	8,82	0,13	8,95	1,68	0,02	1,70
Sindre	0,07	0,06	0,13	0,07	0,06	0,13
Skirne	0,69	3,18	3,88	0,08	0,02	0,10
Skuld	1,36	0,09	1,45	0,42	0,00	0,42
Snorre	94,50	1,99	96,49	27,96	0,08	28,05
Snøhvit	12,72	67,19	79,91	9,09	53,10	62,20
Statfjord Nord	12,97	0,65	13,61	0,96	-0,07	0,88
Statfjord Øst	12,31	1,32	13,63	0,34	0,09	0,43
Svalin	2,95	0,00	2,95	1,36	0,00	1,36
Sygna	3,38	0,00	3,38	0,25	0,00	0,25
Tordis	21,18	1,45	22,63	2,16	0,17	2,33
Troll	185,39	801,95	987,34	24,38	460,84	485,21
Tune	1,49	7,49	8,98	-0,05	-0,34	-0,39
Urd	2,00	0,07	2,07	0,34	0,00	0,34
Valemon	0,61	4,14	4,75	0,27	2,08	2,35
Vega	6,68	6,07	12,75	3,80	3,62	7,42
Veslefrikk	21,82	2,10	23,92	0,51	0,76	1,27
Vigdis	21,15	0,52	21,67	2,25	-0,03	2,22
Visund	16,08	17,64	33,72	5,84	13,06	18,90
Visund Sør	1,19	1,55	2,75	0,23	0,52	0,75
Åsgard	71,83	80,02	151,85	10,28	18,25	28,53
Totalt	1253,58	1304,22	2557,79	256,74	677,56	934,30

* Inkluderer kondensat